

УДК 336.7

Лук'яненко Н.Е.¹, Ніконенко Т.А.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр.ФЕУ-610 НУ «Запорізька політехніка»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Фондовий ринок будь-якої країни є вагомим і необхідним елементом фінансового ринку, який безпосередньо впливає на розвиток усіх суб'єктів національної економіки. Розвиток інвестиційного процесу в економіці України, подальше проведення ринкових реформ неможливі без створення ефективно працюючого фондового ринку, який має забезпечувати реалізацію національних інтересів України та сприяти зміцненню її економічного суверенітету.

Вітчизняному фондовому ринку не вдалось успішно пройти етап становлення з початком трансформації української економіки у ринкову модель, – зараз він суттєво відстає у розвитку від фондових ринків країн Європи. Більше того, фондові біржі не виконують в повній мірі функцію з залучення фінансових ресурсів, що зумовлює гостру необхідність аналізу фондового ринку та визначення шляхів оптимізації його функціонування.

Слід звернути увагу на такі аспекти розвитку фондового ринку, які породжені труднощами становлення, з одного боку, а з іншого — недостатністю регулятивно-наглядових функцій держави. Передусім, на стан фондового ринку безпосередньо впливає якість корпоративного управління, яке розкривається через сукупність ознак, до яких слід віднести: відкритість інформації, культуру управління, структуру і методи роботи директорів і керівництва компанії, захищеність прав акціонерів.

Вибір ліквідних фінансових інструментів на фондовому ринку України досить обмежений для внутрішнього інвестора. На фондовому ринку, як і в межах усієї національної економіки, існує значна потреба в інвестиційних ресурсах. Це комплексна проблема, пов'язана з: наявністю тіньової економіки, де обертається значний обсяг ресурсів, вилучений з обігу на

офіційному фінансовому ринку; макроекономічною нестабільністю та недиверсифікованістю економіки, що не дозволяє сформувати клас фундаментальних (або пасивних) довгострокових інвесторів; обмеженою кількістю ліквідних та інвестиційно привабливих фінансових інструментів (наприклад, більшість акцій українських емітентів є занадто ризиковими для інвесторів); недостатнім рівнем заощаджень населення, пов'язаним із низькими доходами значної частини населення; низька ліквідність та капіталізація фондового ринку; недорозвинений фондовий ринок не стимулює нові компанії залучати потрібний їм капітал шляхом публічного розміщення акцій (проблему недостатності фінансових ресурсів вони можуть вирішити, використовуючи можливості кредитного ринку чи емітуючи в обіг облігації); управління діяльністю компанії та розподілом прибутку досить часто не відповідає інтересам дрібних інвесторів (міноритарних акціонерів); недосконала українська судова система, яка не захищає права власності дрібних інвесторів (акціонерів); недостатній рівень фінансової грамотності населення та інші проблеми.

Фондовий ринок України відносно молодий, поступово розвивається, але є фактори, які сповільнюють цей процес, серед них: недостатня конкурентоспроможність фондового ринку України; недосконалість податкового стимулювання розвитку ринку; нерозвинене корпоративне управління ринком; мала розбудова інфраструктури фондового ринку; недосконалість законодавства України. Подальший розвиток фондового ринку залежить від конкретних заходів держави у сфері розбудови фінансової системи. Для покращення ситуації на фондовому ринку необхідно вжити низку заходів: по-перше, для виконання зазначеної мети має функціонувати розвинена інфраструктура фондового ринку, має бути запропоновано широкий спектр інструментів та ефективні механізми взаємодії учасників ринку; по-друге, невід'ємною складовою розвитку фондового ринку має стати його інтеграція у світові фінансові ринки. Розвиток фондового ринку України має бути тісно пов'язаним з розвитком інших сегментів фінансового ринку (банківського, страхового, сектору пенсійного забезпечення тощо); по-третє, основною функцією, яку має виконувати ринок цінних паперів, є забезпечення грошовим капіталом потреб економіки країни шляхом створення механізму акумулювання, розподілу та перерозподілу фондів коштів від особи, яка володіє вільними інвестиційними ресурсами, до особи, якій необхідні такі ресурси для розвитку. Отже, основними напрямками модернізації та розвитку українського фондового ринку є розвиток корпоративної реформи, підвищення ефективності регулювання емітентів, розширення інструментарію на фондовому ринку; стимулювання притоку інвестицій на фондовий ринок; забезпечення надійного і ефективного функціонування ринкової інфраструктури;

забезпечення функціонування єдиної державної політики стимулювання покращення інвестиційного клімату. Також доречним кроком було б залучення провідних експертів із залучення інвестицій та надання їм ключової ролі у розробці програмних документів розвитку вітчизняного ринку капіталу, розробці законопроектів, що мають на меті імплементацію європейського законодавства в аспекті фондового ринку.